

Pénélope Bagieu, Larisa Javernik

NEUSTRAŠNE

PEDAGOŠKO GRADIVO

aktivnosti * delovni listi * križanke

za učence

Pripravila Anika Velišček

Spoštovani!

V SNG Nova Gorica se dobro zavedamo, kako zelo so za gledališče pomembni mladi gledalci, zato jim skušamo po najboljših močeh približati svet gledališča, ki je tako zelo skrivnosten.

Pred vami je pedagoško gradivo za predstavo *Neustrašne* (2022), ki si jo boste z učenci ogledali. Vsebuje informacije o predstavi, ustvarjalcih, vsebini ter številne aktivnosti, ki jih lahko z mladimi izvedete pred in po ogledu predstave. Za vsakega se najde nekaj primernega.

Veseli bomo vaših povratnih informacij in morda tudi izdelkov (info@sng-ng.si).

Želimo vam veliko gledaliških užitkov!

Vaše SNG Nova Gorica

Kazalo

1	Neustrašne informacije o predstavi	4
1.1	Vsebina se predstavi	5
1.2	Pisateljica se predstavi	6
1.3	Režiserka se predstavi	6
1.4	Dramaturginja se predstavi.....	7
1.5	Igralci se predstavijo.....	7
1.6	Vloge v Neustrašnih	8
1.7	Predstavitev neustrašnih	10
2	Pred predstavo	14
2.1	Neustrašni pogovor	14
2.2	Neustrašna zabava.....	19
3	Po predstavi	23
3.1	Neustrašni vtisi	23
3.2	Neustrašna raziskava	27
3.3	Neustrašno ustvarjamo	31
3.4	Neustrašno medpredmetno povezovanje	36
4	Kontakti	42

1 Neustrašne informacije o predstavi

Pénélope Bagieu,

Oblikovalec svetlobe

Larisa Javernik

Darjan Domadenik

Oblikovalec zvoka

NEUSTRAŠNE

Borut Čelik

Režiserka

Mateja Kokol

IGRAJO

Dramaturginja

Radoš Bolčina,

Larisa Javernik

Ana Facchini,

Lektorica

Lara Fortuna,

Anja Pišot

Arna Hadžialjević,

Scenograf

Helena Peršuh,

Matic Kašnik

Dušanka Ristić,

Kostumografinja

Marjuta Slamič,

Iris Kovačič

Andrej Zalesjak

Koreografinja

Kaja Lorenci

PREMIERA

Avtor glasbe

5. november 2022, SNG Nova Gorica,

Aleš Zorec

veliki oder

1.1 Vsebina se predstavi

Za oder prirejena serija stripovskih vinjet francoske avtorice Pénélope Bagieu govori o ženskah, ki so si drznile biti drugačne, samosvoje in pogumne.

Plavalka in igralka **Annette Kellerman**, rešiteljica svetilnika **Giorgina Reid**, atletinja **Cheryl Bridges**, ljubiteljica sodobne umetnosti **Peggy Guggenheim**, tolmačka živali **Temple Grandin**, bradata ženska **Clémentine Delait** in antična ginekologinja **Agnodika**. Njihove želje, hrepenenja, delo so pogosto terjale visoko ceno. Veliko so tvegale in s tem opazno ali subtilno zaznamovale zgodovino.

Portreti neustrašnih žensk so potovanje po zgodovini pionirk poklicev, izumov, umetnosti in upora, so potovanje po ženski duši, polni strahu, poguma, ovir, katarze in boja za pravico do obstoja lastne identitete, s katero so pripomogle dobrobiti sebe in drugih. Je humorno, živahno, empatično potovanje skozi družbeno, zgodovinsko, politično, javno in intimno perspektivo ter zagovor drugačnosti kot vrednote življenja, zgodovine in osebne rasti.

Priredbo besedila sta pripravili strokovnjakinja za mladinsko literaturo **Larisa Javernik** in režiserka **Mateja Kokol**. Uprizoritev je preplet zvrsti – dramskega, glasbenega in fizičnega gledališča, ter preplet žanrov – od epopeje, tragedije, komedije do zgodovinske, pustolovske in romantične drame. **Namenjena je najstnicam in najstnikom, pa tudi starejšim upornikom**. Zanimiva je tako za dekleta kot tudi fante, ki skozi predstavo odkrivajo zapleteno dušo, ki morda le ni tako drugačna od njihove. Morda je skozi zgodovino morala biti le nekoliko bolj »neustrašna«.

Tragični in komični trenutki zgodovine ženske duše so dekletom in fantom v inspiracijo ter v pomoč pri razumevanje sebe in sveta okrog njih.

Še več o predstavi: <https://www.sng-ng.si/repertoar/premiere/2022060709011143/> .

1.2 Pisateljica se predstavi

Pénélope Bagieu (Foto: Wikipedija)

Pénélope Bagieu se je rodila leta 1982 v Parizu in je ilustratorica in striparka. Študirala je animacijo in multimedijske umetnosti. Javnosti je postala znana s stripovskim blogom *Moje dokaj očarljivo življenje*. V njem opisuje utrinke iz svojega vsakdana. Za svoj prvi risoroman *Prvovrstno truplo* je na festivalu v Angoulêmu prejela nagrado SNCF. Prejela je naziv »vitezinja reda umetnosti in leposlovja«. Poleg omenjenih spadajo med njena pomembnejša dela še: *Joséphine*, *Zvezde zvezd z Joannom Sfarjem*, *Sanje o Kaliforniji* ter risoroman v dveh delih *Neustrašne* (Culottées, 2016/17).

1.3 Režiserka se predstavi

Mateja Kokol (Foto: Sigledal.org)

Mateja Kokol se je rodila leta 1990 v Mariboru in je gledališka režiserka. Študirala je gledališko režijo na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo (AGRFT). Dodiplomski študij je zaključila s predstavo *Stoli*. Za svoje ustvarjanje je prejela številne nagrade, tudi akademijsko Prešernovo nagrado. Na sanktpeterburškem gledališkem festivalu ArtOkraina je prejela nagrado Art Centra Most za najbolj perspektivno mlado režiserko. Režira v Sloveniji in v tujini, večkrat je režirala uspešne predstave za mladino v Drami SNG Maribor (*Fant, dekline in gospod; Skrivnostni primer ali kdo je umoril psa*).

1.4 Dramaturginja se predstavi

Larisa Javernik (Foto: Vrabc Anarhist)

Larisa Javernik se je rodila leta 1990 in je magistrica primerjalne književnosti ter doktorska študentka literature. Ukvarja se z mladinsko književnostjo in kritiko ter gledališko pedagogiko. Njeni prispevki so objavljeni v večini slovenskih literarnih publikacij (*Literatura, Sodobnost, Otrok in knjiga, Mentor, Ventilator besed*). Sodelovala je že v več slovenskih gledališčih. Je ustanoviteljica spletne platforme o slikanicah Orbis Pictus. Za *Neustrašne* je napisala dramatzacijo in pri predstavi sodelovala kot dramaturginja.

1.5 Igralci se predstavijo

V Neustrašnih igrajo igralke in igralci igralskega ansambla SNG Nova Gorica. To so **Ana Facchini, Arna Hadžialjević, Lara Fortuna, Helena Peršuh, Marjuta Slamič, Dušanka Ristić, Radoš Bolčina** in **Andrej Zalesjak**. Igralci igrajo več različnih vlog. Mladi gledalci **Ano Facchini** poznajo iz *Čarovnika iz Oza, Črička in temačnega občutka, Božične pesmi*, pri tej predstavi sta nastopila tudi **Radoš Bolčina** in **Andrej Zalesjak**. **Dušanka Ristić** nastopa v *Trojankah*, ki so namenjene predvsem dijakom, ter *Čarovniku iz Oza*, kjer nastopa tudi **Arna Hadžialjević**. **Marjuta Slamič** pomaga do sreče Smrčuljčici in kraljeviču v *Smrčuljčici*, **Helena Peršuh** pa pomaga avtistu Christopherju v uspešnici *Skrivnostni primer ali Kdo je umoril psa*. **Lara Fortuna** je najmlajša članica gledališkega ansambla in igra v *Tridesetletnicah, Mojstru in Margareti* ter komediji *Tutošomato*.

1.6 Vloge v Neustrašnih

Annette Kellerman

Annette Kellerman – **Arna Hadžialjević**

Zdravnik/Plavalec 1/Član kraljeve družine – **Andrej Zalesjak**

Oče/Plavalec 2 /Policist – **Radoš Bolčina**

Plavalka 1 – **Lara Fortuna**

Plavalka 2/Članica kraljeve družine – **Helena Pešuh**

Giorgina Reid

Giorgina – **Ana Facchini**

Donald – **Andrej Zalesjak**

Sosed/Obalni stražar – **Radoš Bolčina**

Gospodična – **Marjuta Slamič**

Cheryl Bridges

Cheryl – **Helena Pešuh**

Učitelj – **Radoš Bolčina**

Tekač – **Andrej Zalesjak**

Učiteljica 1 – **Arna Hadžialjević**

Učiteljica 2 – **Marjuta Slamič**

Komentatorka – **Ana Facchini**

Shalene – **Lara Fortuna**

Peggy Guggenheim

Peggy – **Dušanka Ristić**

Neznana umetnica – **Arna Hadžialjević**

Dalí – **Andrej Zalesjak**

Pollock – **Radoš Bolčina**

Temple Grandin

Temple – **Lara Fortuna**

Sostanovalka – **Arna Hadžialjević**

Moški – **Andrej Zalesjak**

Rejec/Oče – **Radoš Bolčina**

Mama – **Marjuta Slamič**

Clementine Delait

Clementine – **Andrej Zalesjak**

Gost 1 – **Radoš Bolčina**

Gost 2 – **Arna Hadžialjević**

Gostja – **Helena Peršuh**

Fernande – **Ana Facchini**

Agnodika

Agnodika – **Marjuta Slamič**

Moški iz zbora 1 – **Radoš Bolčina**

Moški iz zbora 2 – **Andrej Zalesjak**

Ženske – **Arna Hadžialjević, Dušanka Ristić, Lara Fortuna, Helena Peršuh, Ana Facchini**

1.7 Predstavitev neustrašnih

Dramaturginja in avtorica dramatizacije Larisa Javernik je od tridesetih predstavljenih žensk iz knjige *Neustrašne* izbrala sedem tistih, ki so v ospredju v predstavi. To so: Annette Kellerman, Giorgina Reid, Cheryl Bridges, Peggy Guggenheim, Temple Grandin, Clementine Delait, Agnodika.

Annette Kellerman (1886–1975) se je rodila in živela v Avstraliji. Imela je otroško paralizo in se trudila, da ji zdravstvene težave ne bi omejevale življenja. Bila je filmska igralka, pisateljica in plavalka. Zavzemala se je za zdravo življenje in osvoboditev telesa. Leta 1906 je predstavila enodelne kopalke, kar je bilo prelomno dejanje, saj do leta 1905 ženske niso smele plavati pri belem dnevu, kaj šele nositi kopalke, ki so razkrivale noge, roke in vrat.

Giorgina Reid (1908–2001) se je rodila v Trstu, a se je z mamo preselila v ZDA. Z možem sta si želela živeti na obali. Kupila sta si hišo blizu Long Islanda. Kmalu sta ugotovila, da jima bo erozija odnesla hišo. Giorgina je potrpežljivo raziskovala, kako bi rešili na videz nerešljivo težavo. Potrpežljivost je obrodila sadove in Giorgina je videla, da lahko naplavine od neviht, polne trstičevja in peska, reciklira in uporabi posebno japonsko tehniko terasiranja. Vse to je erozijo upočasnilo. Na ta način je pred erozijo rešila tudi svetilnik Montauk.

Cheryl Bridges (1947) je nekdanja ameriška atletinja, postavila je svetovni rekord v maratonu. Je prva ameriška atletinja, ki je dobila štipendijo za študij na javni univerzi. Ker je bila ženska, ni smela nastopiti na olimpijskih igrah. Kljub temu je zgradila dobro športno kariero. Svojo ljubezen do športa je prenesla na hčerko Shalane Flanagan, ki je danes uspešna atletinja.

Peggy Guggenheim (1898–1979) je ameriška zbirateljica umetnin. Občudovala je umetnike, čeprav ni nihče verjel vanje. Denar, ki ga je dobila po očetovi smrti ter od materine družine, je namenila zbiranju del sodobne umetnosti. Ustvarila je velikansko

zbirko z deli najpomembnejših umetnikov moderne umetnosti. V Benetkah lahko obiščete njen muzej.

Mary Temple Grandin (1947) je ameriška znanstvenica, ki se je raziskovalno ukvarjala z vedenjem živali. Bila je avtistka. Opažala je, da je njen način sporazumevanja z ljudmi drugačen. Ugotovila je, da imata njeno sporazumevanje in sporazumevanje živali več podobnosti. Vse to je vplivalo na njen začetek raziskovalne poti, v kateri je napisala veliko znanstvenih člankov o vedenju živali. Raziskovala je predvsem bolj humano ravnanje z živali.

Clementine Delait (1865–1939) se je rodila in živela v Franciji. Po poroki s pekomo je ustanovila kavarno. Znana je bila po svoji bradi in velja za najslavnejšo francosko bradato žensko. V mladosti si je brado brila, kasneje pa ne več, saj je po ogledu cirkuške predstave ugotovila, da v cirkusu nastopajo tudi bradate ženske. Prav zaradi njene brade se je povečal obisk kavarne in ji prinesel veliko denarja.

Agnodika (4. st. pr. n. št.) je bila antična ginekologinja. Ker v antični Grčiji ženske niso smele biti zdravnice, se je na skrivaj izobraževala in se preoblačila v moškega, da je lahko zdravila in oskrbela bolne ženske. Še posebej je sodelovala pri porodih.

V knjigi *Neustrašne* poleg omenjenih srečamo še naslednje pogumne ženske:

- Nzinga (krajica Ndonga in Matambe),
- Margaret Hamilton (grozljiva igralka),
- Mariposas (uporniške sestre),
- Josephina van Gorkum (Tmoglava zaljubljenka),
- Lozen (bojevnica in šamanka),
- Delia Akeley (raziskovalka),
- Josephine Baker (plesalka, upornica, mati),
- Tove Jansson (slikarka, mati trolov),

- Leymah Gbowee (socialna delavka),
- Christine Jorgensen (javna osebnost),
- Wu Zetian (cesarica),
- Sonita Alizadeh (raperka),
- Therese Clerc (realistična utopistka),
- Betty Davis (pevka in skladateljica),
- Nellie Bly (novinarka),
- Phulan Devi (kraljica banditov),
- Zhe Shaggs (zvezdnice),
- Katia Krafft (vulkanologinja),
- Jesselyn Radack (odvetnica),
- Hedy Lamarr (igralka in izumiteljica),
- Nazik Al Abid (aktivistka),
- Frances Glessner Lee (forenzičarka s krimi-figuricami),
- Mae Jemison (astronavtka).

Foto: VigeVageKnjige.org

2 Pred predstavo

2.1 Neustrašni pogovor

Mladim kratko predstavite ustvarjalce predstave, trajanje ter vsebino. Vse lahko povežete z ogledi prejšnjih predstav. Lahko delite tudi svoje izkušnje z gledališčem.

NEUSTRAŠNE

Predstava *Neustrašne* je nastala po istoimenskem romanu francoske avtorice Pénélope Bagieu. Dramaturginja Larisa Javernik je napisala dramatzacijo skupaj z režiserko Matejo Kokol. Če kdo pozna *Neustrašne*, je lahko pozoren na prenos besedila na oder.

GLEDALIŠKI BONTON

Bonton pomeni naučena pravila vedenja in oblačenja. Pred odhodom v gledališče je najbolje, da se z učenci pogovorite o bontonu obnašanja v gledališču. Naj jih strnemo v nekaj točk.

- Če smo prehlajeni, ostanimo doma.
- Športna majica, trenirka in telovadni copati so zagotovo najbolj udobni, vendar neprimerni za obisk gledališča. Z obleko izkažemo spoštovanje do nastopajočih in ostalih obiskovalcev.
- Na predstavo ne zamujamo. Z zamujanjem smo nespoštljivi do drugih obiskovalcev in do igralcev.
- Če sedimo na sredini in so drugi obiskovalci v tvoji vrsti že na svojih sedežih, se do svojega premikaj z obrazom, obrnjenim k ljudem.
- Gledališče ni kino. Med predstavo ni dovoljeno jesti. Ne žveči žvečilnega gumija!
- Vsak sedež ima dve naslonjali za roke: desno je po pravilih bontona tvoje, levo pa sosedovo.

- Vedno in povsod velja prava mera. Bodi zmeren tako v navdušenju kot v nezadovoljstvu.
- Z aplavzom se zahvališ igralcem in jih nagradiš za dobro predstavo. Ne spodobi se, da odideš, preden se igralci priklonijo.
- Med predstavo ni dovoljena uporaba mobilnega telefona.

SREDSTVA UPRIZARJANJA – KOREOGRAFIJA, SCENA, KOSTUMI ...

Predstava vsebuje veliko različnih sredstev uprizarjanja – mladi gledalci naj bodo pozorni nanje. Predstava *Neustrašne* je priredba istoimenskega **risoromana**, uprizoritvena predloga je **dramatizacija** tega besedila. Ob tem se besedilo iz stripov prenese v dialoge in v odrska dogajanja, ki uporabljajo raznovrstna gledališka sredstva uprizarjanja – **glasba, scena, kostumi, koreografije, svetloba, video, geste ...**

Za **glasbo** v gledališču poskrbi **avtor glasbe, skladatelj**, pri petju pomaga tudi **korepetitor** in **izvajalci glasbe** (glasbeniki, instrumentalisti, DJ). Glasba je lahko izvedena v živo ali pa je posneta. Da gledalci vse primerno slišijo (na glas, po tiho), poskrbi **oblikovalec zvoka**.

Sceno za predstavo, ki nas ponese v točno določen **kraj dogajanja**, si zamisli **scenograf** v dogovoru z režiserjem. Sceno pripravljajo **mizarji, odrski delavci** in **drugo tehnično osebje**. Za posebne predmete na sceni in v rokah igralcev poskrbi **rekviziter**.

Kostume si zamisli **kostumograf**, izdelajo pa jih **krojači, šivilje**. Kostumi so lahko narejeni posebej **za določeno predstavo**, lahko so **reciklirani iz drugih**, starejših predstav (hranijo jih v gledališkem fundusu), lahko pa se jih za **predstavo kupi v trgovinah**. Da so kostumi vedno pripravljeni, čisti, zlikani, **poskrbijo scenske garderoberke**, ki igralcem tudi pomagajo pri hitrih preoblekah med predstavo.

Maskerke, frizerke, lasuljarke pa poskrbijo še za igralčeve frizure, make up, lasulje, pa tudi prstane, uhane, brke, tetovaže, temnjenje in svetljenje polti ter za spremembo spola.

Če dramske osebe izvajajo posebne premike, plešejo, igralcem pri izvedbi pomaga **koreograf**, ki si zamisli kdaj, kako, kje bodo izvedli koreografije.

Kaj bi gledališče brez luči? Nad lučmi bdi **oblikovalec luči**, ki si skladno z režiserjevo idejo zamisli postavitve luči, svetlobo, temo, različne barve luči ... Na predstavah oblikovalčevo idejo realizira **lučni mojster**, ki vodi predstavo.

Če je v predstavi prisoten tudi video, ga pripravi **oblikovalec videa**. Video lahko predstavlja napise, atmosfero ali celo prostor.

Za premike, geste, kretnje igralcev in celotno povezovanje vseh sredstev uprizorjanja pa poskrbi **režiser**. Z režiserjem sodeluje tudi **dramaturg**, ki mu svetuje, pripravi **dramaturško razčlemba** (kdo so dramske osebe, kaj jih motivira, zakaj so takšne, kaj se v dramskem besedilu dogaja). Dramaturg poskrbi, da je dogajanje na odru logično in razumljivo. Za **jezikovno podobno** (knjižni jezik, narečje, sleng) poskrbi **lektor**.

Po premieri se od ekipe poslovijo režiser, lektor, dramaturg, koreograf in oblikovalci, predstavo pa predajo v varne roke **vodji predstave** (inspicientu), **šepetalki**, **rekviziterju**, **lučnim**, **tonskim in video mojstrom** ter **odrskih** mojstrom, ki poskrbijo, da so nadaljnje predstave tehnično točno take, kot je bilo pripravljeno.

– Pozorni bodite na **glasbo**. Kdaj je prisotna atmosferska glasba? Ali bo v predstavi tudi kakšen song? Ali igralci pojejo v živo?

– Prisluhnite besedilom številnih pesmi, ki bodo v živo zapete in odigrane med dogajanjem.

– Zapomnite si, kakšna je scena. Kaj nam pove? Kdo vse je potreben, da je taka scena na odru?

– Pozorni bodite na **kostume** vseh dramskih oseb.

– Igralci na odru ves čas gibajo. Kaj to vnese v dogajanje?

– Igralci se bodo tudi gibali. Kaj v dogajanje prinesejo koreografije?

– Ste med predstavo opazili tudi video?

TEME

Neustrašne predstavljajo zgodbe žensk, ki so pomembno zaznamovale zgodovino, a so bile prezrte.

– Kaj za vas pomeni beseda *neustrašno*?

– Kdo je za vas neustrašen?

– Kakšne osebnostne lastnosti ima?

– Poznate kakšno slovensko igralko, pevko, zdravnico, slikarko, pisateljico, znanstvenico, športnico?

– Kdaj se ti počutiš neustrašenega?

SKOK NA SPLET

Za razumevanje predstave ni potrebno branje risoromana, lahko pa si *Neustrašne* preberete, pogledate na spletno stran gledališča ter spletno stran založbe

VigeVageKnjige.si (<https://vigevageknjige.org/knjigarna/neustrasne-portreti-neuklonljivih-zensk>). Lahko si preberete predstavitev knjige in kritike, ki so dostopne na navedeni spletni strani.

VŽN strategija je primerna za motivacijo pred ogledom predstave ter po predstavi.

VŽN strategija

Tema: _____

V: Kaj že veste o gledališču, predstavi, tematiki predstave? Zapisujte posamezne besede, asociacije.

Ž: Kakšni bodo poudarki v predstavi? Kaj želite, da bi videli v predstavi?

N: Kaj novega ste se naučili? Kaj vam bo pomagalo v življenju in šoli ter pri hobijih?

**V: Kaj že
vem?**

**Ž: Kaj želim
izvedeti?**

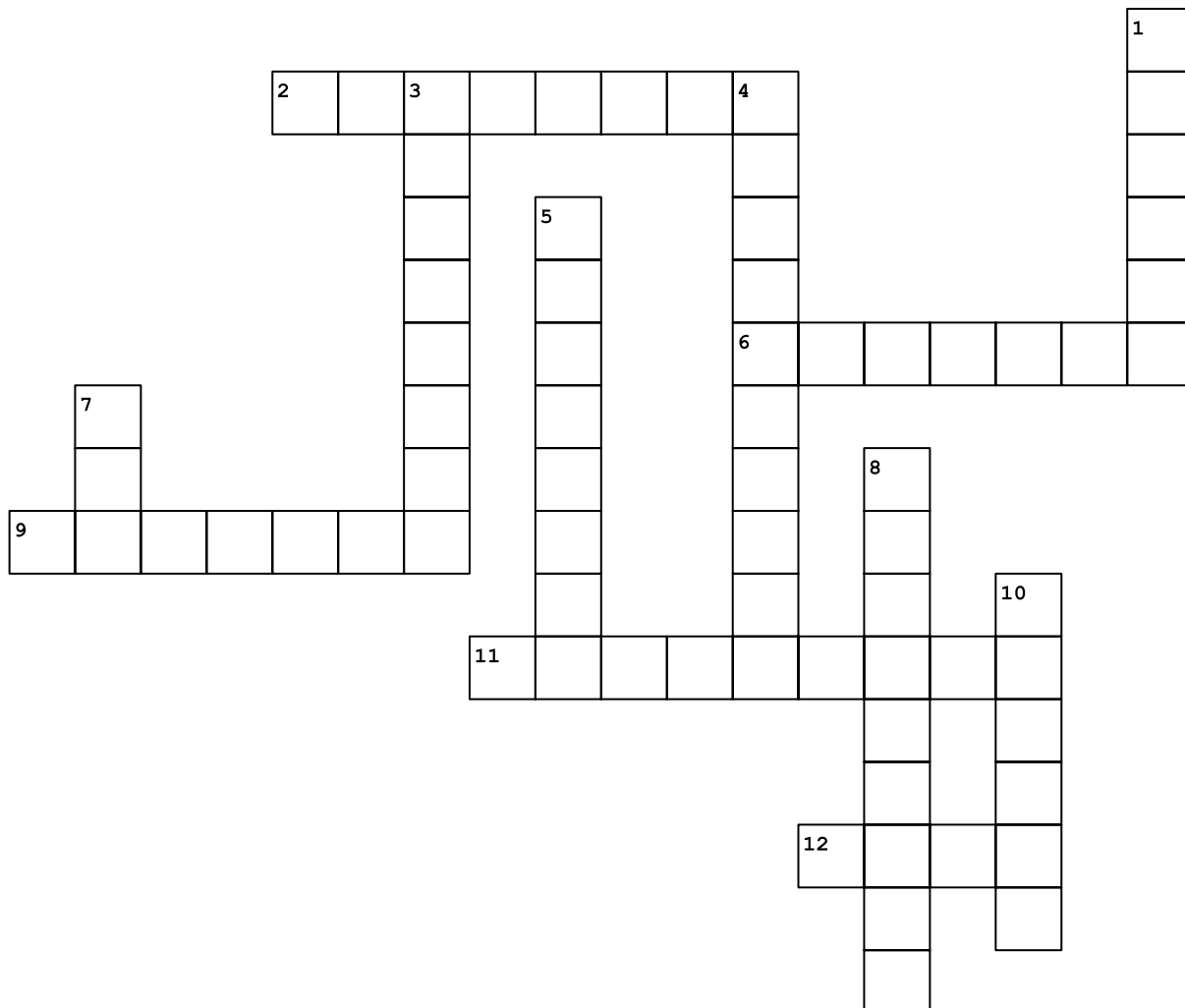
**N: Kaj sem se
naučil/-a?**

2.2 Neustrašna zabava

Pred odhodom v gledališče mlade spodbudite tudi z zabavnimi dejavnostmi v obliki križank, iskanja besed. Za reševanje naj imajo 15–20 minut. Lahko rešujejo samostojno, lahko v manjših skupinah. Ko čas poteče, preverite rešitve in skupaj **komentirajte vsak odgovor ter ga povežite s temo predstave**, obiskom gledališča ali učno snovjo.

- Križanka *Gledališče od blizu* je namenjena učencem 2. in 3. triade.
- Igra *Iskanje besed* je primerna za učence 2. triade.
- Križanka *#mamto* je namenjena učencem 3. triade.
- Križanka *Neustrašne* je namenjena vsem mladim gledalcem po ogledu predstave.

Gledališče od blizu

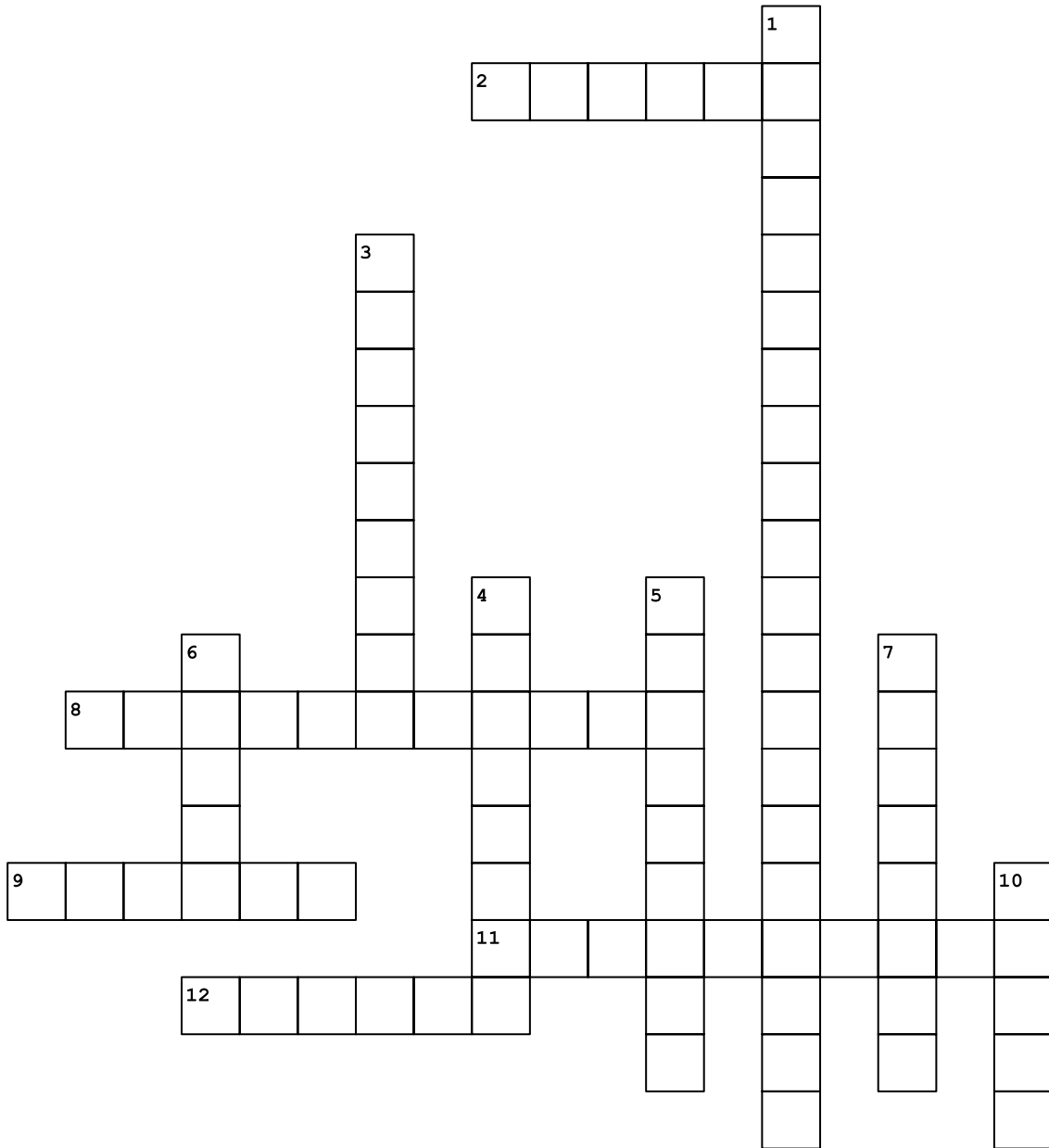
Vodoravno

2. Predmet, da se lahko slišimo.
6. Izključimo ga pred vstopom v dvorano.
9. Ženska, ki se ukvarja z igro v gledališču.
11. Prostor, kjer se igralec preoblači.
12. "Okusna" hrana, ki je nikakor ne smemo nesti s seboj v dvorano.

Navpično

1. Pravila vedenja v družbi.
3. Predstava, pri kateri se smejemo.
4. Najboljša predstava za osnovnošolce v Novi Gorici
5. Dela tudi v salonu.
7. Slovensko narodno gledališče
8. Potrebujemo jo za vstop v dvorano.
10. Zaprta pomeni "konec predstave".

Neustrašne

Vodoravno

2. Igra jo Helena Peršuh.
8. Režiserka predstave.
9. Igra jo Lara Fortuna.
11. Bradata ženska.
12. Za konec predstave sledi ...

Navpično

1. Književnost za mlade.
3. Tista, ki je pozabila na neustrašne.
4. Tista, ki se upre.
5. Priimek plavalke, plesalke in igralko Annette.
6. Neustrašne so bile najprej ...
7. Država, iz katere prihaja pisateljica Neustrašnih.
10. Število predstavljenih neustrašnih žensk v predstavi.

GREMO V GLEDALIŠČE

POIŠČI BESEDE

Poišči spodnje besede in jih obkroži. Poskušaj pojasniti, kako se beseda povezuje z gledališčem.

T	S	K	I	T	R	P	I	R	T	S	G
E	R	H	G	N	O	T	N	O	B	R	E
A	E	N	V	I	G	R	A	L	E	C	N
T	Ž	M	A	N	A	R	O	V	D	A	E
E	I	N	O	F	E	L	E	T	I	D	R
R	S	A	J	A	V	G	L	A	S	B	A
N	E	U	S	T	R	A	Š	N	E	N	L
E	R	L	O	Š	L	M	A	G	J	T	K
Š	T	U	D	I	J	Y	V	L	I	N	A

- TEATER
- NEUSTRAŠNE
- STRIP
- IGRALEC

- GLASBA
- BONTON
- ŠTUDIJ
- VAJA

- GENERALKA
- REŽISER
- TELEFON
- DVORANA

3 Po predstavi

3.1 Neustrašni vtisi

KAKO SO MLADI DOŽIVLJALI PREDSTAVO?

Dokler so vtisi še sveži, se z mladimi pogovarjajte o predstavi. Vtisi naj bodo spontani in iskreni. Mladi naj povedo, kakšne občutke je v njih vzbudila predstava.

- Kaj vam je bilo najbolj všeč in zakaj?
- Kaj vam ni bilo všeč in zakaj?
- Kaj je najbolj pritegnilo vašo pozornost?
- Kateri scenski elementi so najbolj pritegnili vašo pozornost?
- Ali vam je bil všeč *Bradati song*?
- Kaj vam je bilo najbolj zabavno?
- Kaj je bilo najbolj žalostno?
- Bi tako predstavo priporočili tudi drugim?

OBNOVA VSEBINE

Ustno obnovite dogajanje. Obnova naj bo čim bolj natančna. Učenci naj čim bolj natančno označijo glavne dramske osebe in njihove življenjske zgodbe.

SPOROČILO

- Kaj predstava sporoča?
- Se vam zdi to pomembno?
- Boste sporočilo predstave uporabili v svojem življenju?

ELEMENTI PREDSTAVE

OSEBE

- Opišite dramske osebe.
- Kaj izvemo o njih?
- Katere so glavne dramske osebe in katere stranske?
- Kakšna je vloga stranskih oseb?
- S kakšnimi življenjskimi izzivi se dramske osebe srečujejo?
- Kako rešujejo svoje težave?
- Katera dramska oseba je najbolj smešna?
- Katera je najbolj žalostna ali tragična?
- Katera oseba je razočarana?
- S katero dramsko osebo se najbolj poistovetite?

GOVOR

- Se vam je zdela kakšna beseda nenavadna, posebna?

SCENOGRAFIJA

- Kakšno scenografijo ste pričakovali?
- Kakšne elemente ste opazili na sceni?
- Kakšni rekviziti so bili uporabljeni? Naštejte.
- Se spomnite kakšne posebnosti z lučjo – svetloba, tema? Pojasnite.

KOSTUMOGRAFIJA

- Kakšni so bili kostumi dramskih oseb?
- Kateri je bil najbolj zanimiv in zakaj?

- So se med predstavo preoblačili?
- Kako bi vi oblikovali kostume igralcev?

GLASBA

V predstavi glasba pomaga pri vzpostavljanju atmosfere in razpoloženje.

- Ali vam je bila všeč glasba v predstavi?
- Katera glasbila ste slišali?
- Ste si zapomnili refren, melodijo?
- Kaj je glasba dodala predstavi?

NEUSTRAŠNE

Zapiši imena štirih neustrašnih žensk iz predstave in na črte napiši informacije, ki si jih izvedel na predstavi.

3.2 Neustrašna raziskava

V *Neustrašnih* so predstavljene ženske iz različnih držav po svetu. Knjigo lahko dopolnimo tudi s Slovenkami, ki so s svojim znanjem, delom, talenti, prepričanji vplivale na slovensko družbo v različnih zgodovinskih obdobjih. Svetovni splet in knjižnico izkoristimo za pravo raziskavo o ženskah. Pripravimo kakšne zanimive informacije in jih predstavimo učencem oziroma sošolcem.

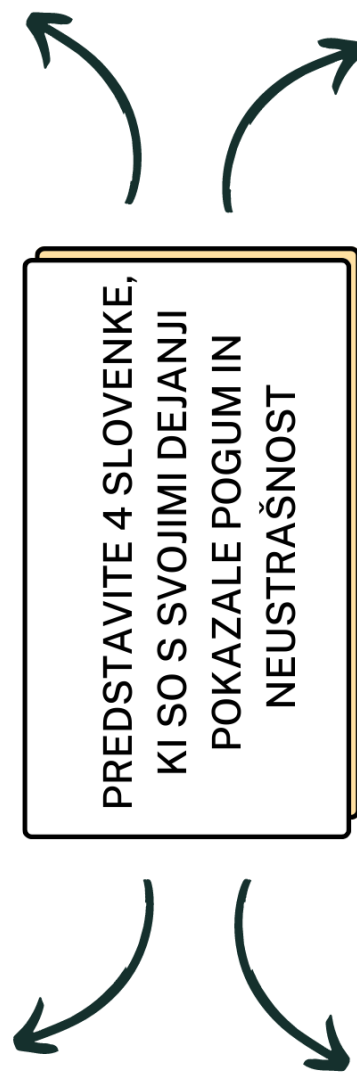
Nekaj primerov:

- Zofka Kveder (pesnica in pisateljica, sopotnica moderne),
- Ivani Kobilca (slikarka),
- Josipina Urbančič Turnograjska (pisateljica),
- Minka Govekar (ustanoviteljica prvega ženskega društva)
- Kristina Gorišek Novaković (prva samostojna letalka),
- Pavla Jesih (ljubiteljica gora),
- Evgenija Šumi (pionirka slovenskega podjetništva),
- Jula Molnar (hotelirka Jula Molnar),
- Branislava Sušnik (antropologinja in etnologinja),
- Zalla Zarana (prva slovenska igralka v Hollywoodu),
- Lidija Wisiak (balerina na evropskih odrih).

Temo o ženskah, ki so s pogumom, dobro voljo, drznostjo, dosegle marsikaj nedosegljivega, lahko nadgradite z debato o neustrašnosti žensk:

- Kakšna dejanja so za vas v današnjem času neustrašna?
- Kakšne osebnostne lastnosti ima neustrašen človek?
- Kateri izum, predmet ali dogodek je za vas neustrašen?

NEUSTRANŠNE SLOVENKE

Neustrašne lastnosti

S KLJUKICO OZNAČI, KATERE TRDITVE O
NEUSTRAŠNIH LJUDEH PO TVOJEM MNENJU
VELJAJO.

- Neustrašen človek je neodločen.
- Neustrašen človek misli nase.
- Neustrašen človek je pogumen.
- Neustrašen človek je bogat.
- Neustrašen človek je požrtvovalen.
- Neustrašen človek dela samo dobro.
- Neustrašen človek je lahko samo ženska.
- Neustrašni ljudje ne obstajajo več.
- Neustrašni ljudje so danes večinoma znanstveniki.
- Neustrašni ljudje so danes večinoma športniki.
- Neustrašni ljudje so optimisti.
- Neustrašni ljudje delajo na skrivaj.
- Neustrašnih ljudi sploh ne poznamo.
- Neustrašni ljudje so vsi, ki dobijo Nobelove nagrade.
- Neustrašni ljudje so trmoglavci.
- Neustrašni ljudje so tudi dobri igralci.
- Neustrašni ljudje znajo lagati.
- Neustrašni ljudje so zelo izobraženi.

Neustrašnim manjkajo besede

V besedilo dodajte ustrezne besede, ki se povezujejo z vsebino ogledane predstave.

Danes se zdi nenavadno, a enodelne _____ niso nastale brez težav. Annette Kellerman je morala zaradi njih celo v zapor. Peggy Guggenheim je bila ljubiteljica _____. Giorgina _____ je zaradi _____ svoje hiše rešila tudi _____ blizu Long Islanda. Če smo pred leti na Evrosongu spremljali bradato žensko iz Avstrije, prihaja najslavnejša bradata ženska Clémentine Delait iz _____. Imela je _____, kamor so ljudje prihajali na pijačo. Agnodika, antična _____, se je preoblačila v moškega, da je lahko pregledovala ženske. Vse te posameznice so bile _____ in neustrašne. Bodimo tudi mi!

3.3 Neustrašno ustvarjajmo

Predstava ponuja nešteto možnosti za ustvarjanje. Ponujamo vam nekaj primerov, s katerimi bodo učenci preizkusili svojo domišljijo, pisne in govorne sposobnosti ter bili ustvarjalni. Tovrstne dejavnosti lahko zanimivo popestrijo pouk slovenskega jezika. Za **osnovnošolce** predlagamo naslednje ustvarjalne dejavnosti.

NEUSTRAŠNA ZGODBA

Učence razdelite v skupine po štiri ali pet članov. Sami naj ustvarijo svojo neustrašno zgodbo. Zgodbi naj dajo svoj naslov. Domišljiji naj pustijo prosto pot. Lahko pa jim določite en element, ki ga morajo upoštevati v zgodbi.

- Zgodba se dogaja v gozdu Panovec.
- Ena oseba iz zgodbe je filmski zvezdnik.
- Glavna težava v zgodbi je ljubezen.
- Neustrašna oseba iz nove zgodbe je voznik rallyja.
- Neustrašna oseba je razvila novo zdravilo.

Zgodbo naj napišejo in na koncu ali naslednjo uro tudi preberejo.

NEUSTRAŠNI STRIP

Stripi so med mlajšimi bralci še posebej priljubljeni, saj vsebujejo besede in sličice. Ker so tudi *Neustrašne* strip, si knjigo izposodite, preglejte, se o njej pogovorite in učencem predlagajte, naj naredijo svoj neustrašni strip. V glavni vlogi naj nastopa oseba, ki je zanje najbolj neustrašna oseba nasvetu. Sličicam dodajo oblačke s krajšim besedilom. Izdelke lahko predstavijo svojim sošolkam in sošolcem.

JAZ – NAJBOLJ NEUSTRAŠNA OSEBA NA SVETU

Domišljiji pustimo prosto pot pri ustvarjalnem spisu z različnimi naslovi, vsi pa naj se povezujejo s temo predstave.

- Neustrašno pomagam starejšim
- Jaz – borec/-ka za šolsko malico
- Jaz – neustrašni/-a predsednik razreda
- Športnik, ki se ne boji konkurence

MI – IGRALCI

Zakaj pa ne bi tudi v razredu skočili v vloge iz predstave in po spominu odigrali en prizor? Ali si izmislili čisto novega, drugačnega? Glede na velikost razreda, se lahko učenci razdelijo v dve skupini, si izberejo vloge, se pogovorijo in uprizorijo krajši prizor. Besedilo lahko tudi napišejo. Pred sošolci naj nato odigrajo kratek prizor.

KRITIKA GLEDLIŠKE PREDSTAVE

Gledališka kritika je zapis v časopisih, na spletu ali drugih medijih, ki ocenjuje gledališko predstavo. Kritik si predstavo ogleda in napiše svojo oceno, razmišljanje o ogledanem. Učenci so povabljeni k ocenjevanju predstave po vzorcu, lahko pa jo napišejo povsem prosto. Prispevke objavite na spletni strani šole. Morda bo še koga zanimalo gledališče.

NEUSTRAŠNI NA INSTAGRAMU, TIKTOKU, FACEBOOKU in YOUTUBU

Mladi poznajo in/ali uporabljajo različna družbena omrežja. Zakaj ne bi bili ustvarjalni in napisali kakšno objavo, zgodbo, kot bi jo tudi na eno ali več družbenih omrežij? Zabava je zagotovljena. Nekaj idej:

- Annette plava kravl in posnetek objavi na Tiktoku
- Annette sledilec na Instagramu predstavlja ideje za zdravo življenje
- Peggy kot vplivnica na Facebooku vabi v svoj muzej

– Clémentine Delait poje na Youtubu

KRITIKA GLEDALIŠKE PREDSTAVE

Ime:
Priimek:

Naslov:
Kraj ogleda:

OBNOVA:

NAJBOLJ ME JE NAVDUŠILO ...

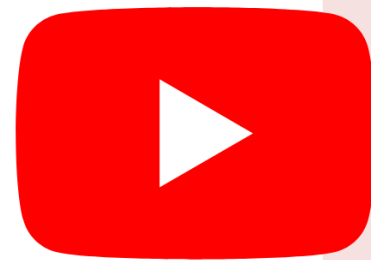
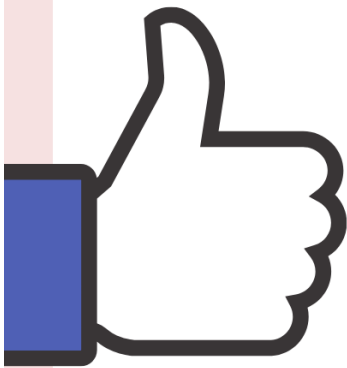
NAJMANJ ME JE
NAVDUŠILO ...

OPAŽANJA O IGRALCIH, KOSTUMIH, GLASBI, REKVIZITIH, SVETLOBI,
BESEDILU ...

PRIPOROČAM JO ...

**NEUSTRAŠNI NA DRUŽBENIH
OMREŽJIH?
ZAKAJ PA NE?!**

3.4 Neustrašno medpredmetno povezovanje

ŠPORT

Kar dve neustrašni sta bili športnici, in sicer **Annette Kellerman** in **Cheryl Bridges**. Zakaj ne bi raziskali njuni atletske disciplini in preverili njune najboljše rezultate? Kakšni so učenčevi rezultati? Če lahko, preizkusite učence v teku. Je tek pri učencih priljubljen? Zakaj da in zakaj ne?

GEOGRAFIJA

Giorgina Reid je z neustavljivo energijo in potrpežljivostjo upočasnila erozijo, ki je ogrožala njeno stanovanjsko hišo in bližnji svetilnik Montauk. Rastline ščitijo prst. Na pobočju brez rastlin lahko pride do erozije. To pomeni, da se prst ob padavinah spira v dolino. Ob močnejšem deževju ali neurju je erozija večja. Prst lahko odnaša tudi zelo močan veter, kot je burja v Vipavski dolini. Raziščite in pojasnite pojem **erozija** in pomislite, ali se kaj podobnega dogaja blizu vas. Če je ogroženi predel v bližini, ga obiščite, fotografirajte in bodite kot Giorgina Reid – neustrašno premislite o rešitvi težave.

NARAVOSLOVJE, BIOLOGIJA

V različnih razredih pri naravoslovnih predmetih je v učnem načrtu zgradba človeškega telesa, preventivne delavnice o zdravi spolnosti, kontracepciji, AIDS-u, rojstvu otrok, odraščanju in telesnih ter čustvenih spremembah otrok v tem obdobju. V predstavi so učenci spoznali Agnodiko, antično ginekologinjo. Spregovorite o zdravi spolnosti, poklicu ginekologa in kako nam lahko pomaga.

LIKOVNA UMETNOST

V Benetkah je muzej **Peggy Guggenheim**, v katerem so umetnine sodobne umetnosti. Na spletu (<https://www.guggenheim-venice.it/en/art/works/>) raziščite, kaj vse lahko pogledate v muzeju. Če je kdo že bil v muzeju, lahko deli osebno izkušnjo in vtise z ogleda. Učenci naj si izberejo vsak svojo umetnino in jo poskusijo poustvariti z različnimi likovnimi tehnikami in pripomočki. Razstava umetnin naj bo kar v vaši šoli.

Če je težišče vaše trenutne snovi v umetnostni zgodovini, pa spoznajte avtorice in avtorje umetnin, ki so razstavljene v muzeju. Izberite si 5 avtorjev (lahko tudi več) in jim pripišite najpomembnejša dela ter jih umestite v slog in obdobje.

Avtor	Salvador Dali	Pablo Picasso	Andy Warhol	Yoko Ono	Irene Rice Pereira
Obdobje					
Slog					
Dela					

RAZREDNA URA

Mary Temple Grandin je bila avtistka, **Clementine Delait** je imela brado. Gre za osebi, ki sta imeli določene posebnosti/primanjkljaje, a jima to ni omejevalo življenja. Prav nasprotno. Vsak od vas je drugačen, samosvoj, poseben. Z učenci poskusite razpravljati o naših posebnostih, obnašanju do soljudi, naših vrednotah in življenjskih ciljih. Učence lahko razdelite tudi v dve skupini in tako razvijete zanimivo debato »za in nasproti«.

GLASEBNA UMETNOST

V predstavi ste slišali *Bradati song*. Učenci se bodo mogoče spomnili zmagovalke Pesmi Evrovizije, Conchite Wurst, ki je zmagala s pesmijo *Rise like a Phenix*. Imela je brado. Za Conchito se je sicer skrival moški, vendar se je v tistem času odprlo veliko razprav o stereotipih. S frazemi (vstati kot feniks iz pepela) ali pregovori naj učenci sestavijo pesmi, ki bodo razbijali kakšen stereotip.

ZGODOVINA

Ogled te predstave je lahko vzpodbuda za pogovor o pravicah žensk, ki so bile skozi zgodovino kratene, drugačne ali pa jih sploh ni bilo. Kdaj so ženske dobile volilno pravico? Kdaj so se ženske lahko izobraževale? Katera ženska je bila prva direktorica, vojakinja, policistka? Kdaj so lahko začele opravljati javne funkcije? Kdaj so dobile

pravico do pravičnega in enakovrednega plačila? Kdaj so ženske lahko opravljale
vozniški izpit?

3.5 Neustrašne igre

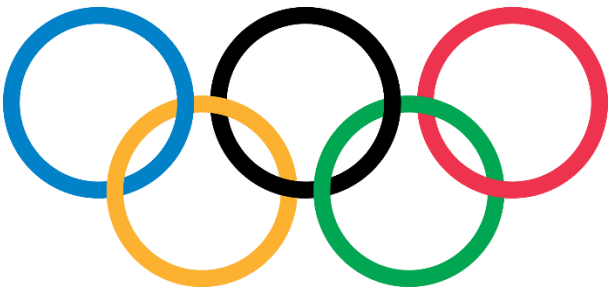
PANTOMIMA

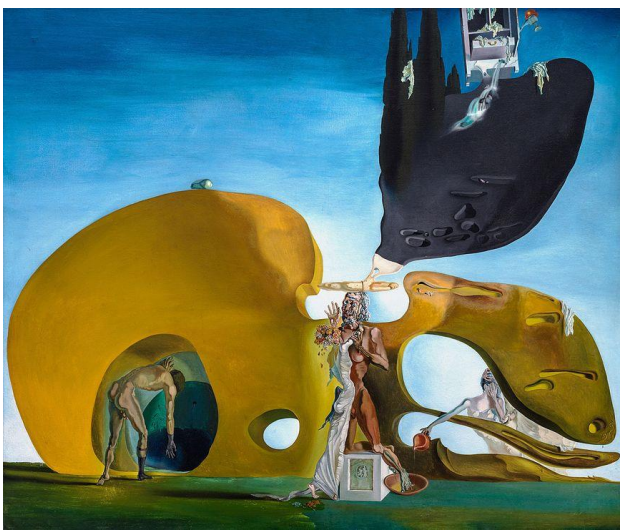
Dobra stara pantomima! Včasih so igre, ki jih vsi poznamo in smo se jih nekoč igrali, prava osvežitev ure. Učencem predstavite navodila. Izberite (ali naj se sam javi) učenca, ki bo prvi pokazal prvo besedo. Besede, ki jih bo pokazal, napišite na lističe. Ostali učenci naj ugibajo. Čim več učencev naj sodeluje pri izražanju besed. Po vsaki besedi razložite, kako se poveduje s predstavo. Na koncu razglasite zmagovalca, tistega, ki je pravilno ugotovil največ besed. Besede so: EROZIJA, ATLETSKI TRENER, GALERIJA, CIRKUS, PLAVALNI BAZEN, ZDRAVNICA, ŽIVALSKI VRT, POGUMEN ČLOVEK, BRITJE BRADE, SVETILNIK, TELEVIZIJSKI KOMENTATOR.

ČIGAV JE PREDMET?

Pripravite lističe s sličicami, ki se povezujejo s predstavo *Neustrašne*. Učenci naj ugotavljajo, kateri dramski osebi predmet pripada. Na koncu razglasite zmagovalca, tistega, ki bo pravilno razvrstil največ predmetov k ustrezni osebi.

RAZSTAVA BESED

Po kratkem pogovoru o predstavi, morda celo reševanju križanke ali medpredmetnemu povezovanju, naj vsak učenec na listič napiše eno besedo, ki ga najbolj spominja na predstavo. Nato naj listič zalepijo/položijo na tisti premet, prostor v učilnici, ki jih najbolj asociira na zapisano besedo. Vsaka asociacija je ustrezna (npr. listič na stolu – ginekološki stol, akvarij v učilnici biologije – živali G. Ried, tabla – tabla z rezultati atletinje Cheryl, slika na steni – umetnine P. Guggenheim ...). Ko vsi opravijo svoje, se odpravite na ogled razstave po učilnici. Sošolci naj poskušajo ugotoviti, zakaj je avtor povezal besedo s predmetom. Če ni pravilnega odgovora, naj pove avtor sam.

ZRCALA

Učencem razložite navodila. Razdelijo naj se v pare. En učenec naj napravi gib, drugi ga poskuša čim bolj natančno posnemati. Potem si vlogi zamenjata. Posnemajo naj točno določeno osebo iz predstave. Da bodo to znali, na začetku ure obnovite dogajanje v predstavi.

4 Kontakti

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, Trg Edvarda Kardelja 5, 5000 Nova Gorica, Slovenija (+386 5 335 22 00, info@sng-ng.si, www.sng-ng.si)

Direktorica

Mirjam Drnovšček (mirjam.drnovscek@sng-ng.si, +386 5 335 22 10)

Umetniški vodja

Marko Bratuš (marko.bratus@sng-ng.si, +386 5 335 22 10)

Poslovna sekretarka

Barbara Skorjanc (barbara.skorjanc@sng-ng.si, +386 5 335 22 10)

Dramaturginji

mag. Ana Kržišnik Blažica (ana.krzisnik@sng-ng.si, +386 5 335 22 15)

Martina Mrhar (martina.mrhar@sng-ng.si, +386 5 335 22 01)

Lektorica

Anja Pišot (anja.pisot@sng-ng.si, +386 5 335 22 18)

Dramaturginja in vodja AMO

Tereza Gregorič (tereza.gregoric@sng-ng.si, +386 5 335 22 02)

Odnosi z javnostjo

Metka Sulič (odnosizjavnostjo@sng-ng.si, +386 5 335 22 50)

Organizatorica

mag. Barbara Simčič Veličkov (organizacija@sng-ng.si, +386 5 335 22 04)

Vodja računovodstva

Neža Lango (neza.lango@sng-ng.si, +386 5 335 22 07)

Tehnični vodja

Aleksander Blažica (aleksander.blazica@sng-ng.si, +386 5 335 22 14)

Blagajna (+386 5 335 22 47, blagajna@sng-ng.si)

Vsak delavnik 10.00–12.00 in 15.00–17.00 ter uro pred pričetkom predstav